

پاسخ به شبهات اعتقادی پیرامون کرونا بر مبنای آموزه های اسلامی – شیعی

استاد راهنما: عذرا خلیلی

نویسندگان: فاطمه جمشیدی، ساناز عباس زاده، مینو نوابی، لیلا سلیمانی

حوزه علمیه صالحیه

تهران

چکیده

امروزه بشر با چالش های متعددی در حوزه های مختلف روبرو می باشد که ذهن او را به شدت درگیر کرده و در ساحت های زندگی او تاثیر گذاشته است . پاندمی نوظهور کرونا یکی از این چالش هاست که موجب بروز مشکلات اساسی و همه جانبه در زندگی همه انسان ها شده و ضرورت مطالعات جدی و همه جانبه در حوزه های روانشناختی ، جامعه شناختی ، اقتصادی ، سیاسی ، فرهنگی... و دینی را ایجاب نموده است . یکی از مهمترین چالش های ایجاد شده پیرامون بیماری کرونا ، ایجاد و القاء شبهات اعتقادی است که باور های اصیل شیعی و اسلامی را در زمینه های اصل دین ، معاد ، عدل الهی ، ربوبیت الهی ، دعا و توسل ، مورد تهاجم نظری قرار داده و در صورتی که به این شبهات پاسخ مناسب داده نشود موجب انحرافات نظری و عملی متعددی خواهد شد .

پاسخ دهی به این شبهات مستلزم بهره مندی از آموزه های اصیل اسلامی-شیعی و مطالعات جدی با مراجعه به نصوص شرعی و منابع کلامی ، روایی و تفسیری است ؛ بر این اساس تحقیق حاضر با تکیه به منابع فوق و به شیوه توصیفی- تحلیلی به تحقیق پیرامون موضوع پرداخته و به این نتیجه دست یافته است که نادیده انگاری مبانی توحیدی و فلسفه ابتلاءات همچون امتحان الهی در بروز ، القاء و شیوع این شبهات ، نقش مهمی داشته است و این شبهات تنها در فرض وجود نگاه ماتریالیستی و مادی گرایانه در مخاطب ، تاثیرگذار خواهد بود.

واژگان کلیدی : کرونا ؛ شبهات اعتقادی ؛ علوم تجربی؛ دین ؛ معاد ؛ ربوبیت الهی ؛ عدل الهی ؛ دعا؛ توسل

مقدمه

انسان این اشرف مخلوقات که خداوند به سبب خلقت او خود را احسن الخالقین نامیده است دارای ساحت مادی و معنوی است و در صورتی که در مسیر تکامل معنوی قرار گیرد به لقاء الله دست می یابد. تکامل معنوی انسان مستلزم شناخت کامل او از خود، خداوند و جهان هستی است و در صورتی که عرصه های شناختی انسان ناقص بوده و یا دچار انحراف شده باشد، به بیراهه کشانده می شود. امروزه از یک سو رشد سریع و همه جانبه علم و تکنولوژی بشر را در تکاپوی زندگی مادی به حیرت واداشته و از سوی دیگر سرعت تبادل اطلاعات مرزهای جغرافیایی را درنوردیده و انسان ها را با حجم عظیمی از اطلاعات صحیح و غلط مواجه ساخته است که بعضا به صورت شبهه های مهمی القاء شده و چالش های ذهنی متعددی را خصوصا هنگام بروز بحران های غیر منتظره ایجاد نموده است. پاندمی کرونا یکی از بحران های جهانی است که پیرامون آن شبهات متعددی شکل گرفته و به سردر گبی انسان دامن زده است.

شبهات اعتقادی از مهمترین شبهاتی است که پس از شیوع کرونا رفته رفته در اذهان متدینین شکل گرفته و به عبارت بهتر به اذهان ایشان القاء شده و حیطه های شناختی او را به شدت تحت الشعاع قرار داده است؛ شبهاتی همچون انکار دین و معاد، عدل و ربوبیت الهی و دعا و توسل از مهمترین شبهات اعتقادی است که پیرامون کرونا شکل گرفته است.

از آنجا که شبهات اعتقادی فوق انسان مسلمان را در حیطه های خود شناسی، مبداء شناسی، جهان شناسی، راه شناسی، راهبر شناسی، دشمن شناسی و فرجام شناسی دچار تردید و تشکیک می نماید و در صورتی که به این شبهات به شکل صحیح پاسخ داده نشود، رفته رفته موجب انحراف عقیدتی و رفتاری وی می شود، این ضرورت ایجاب گردیده که با استفاده از ادله متقن دینی تحقیقات گسترده ای در زمینه شبهات اعتقادی پیرامون کرونا صورت گیرد و به دفع این شبهات بی اساس پرداخته شود.

تا کنون پژوهشهای متعددی پیرامون کرونا و در زمینه های تبعات روانشناختی، جامعه شناختی، اقتصادی، و سیاسی کرونا صورت گرفته و به ارائه راهکارهایی نیز پرداخته شده است لیکن در تحقیق مستقل و جامعی شبهات اعتقادی پیرامون کرونا مورد بررسی قرار نگرفته است و این ضرورت را ایجاب

نموده تا در تحقیق حاضر که پژوهشی دینی است ، با استناد به نصوص دینی و منابع تفسیری ، کلامی و روایی و به شیوه توصیفی - تحلیلی به این مهم پرداخته شود .

تحقیق حاضر از پنج فصل تشکیل شده است ؛ در فصل اول مفهوم واژگان کلیدی تحقیق و مبادی بحث از جمله ضرورت پاسخگویی به شبهات اعتقادی پیرامون کرونا ، مورد توجه قرار می گیرد و در فصل دوم نیز پس از تبیین ضرورت دین و جایگاه معاد ، به شبهه انکار دین و معاد پیرامون کرونا پاسخ داده خواهد شد .

فصل سوم عهده دار پاسخگویی به شبهه ربوبیت الهی است و در فصل سوم نیز به شبهه عدل الهی پاسخ داده خواهد شد.

در آخرین فصل تحقیق حاضر شبهه دعا و توسل مورد مذاقه و پاسخگویی قرار خواهد گرفت .

فصل اول مفاهیم و مبادی

بحث

فهرست منابع

* قرآن

ابن منظور، لسان العرب، بیروت، دار احیاء التراث العربی، چاپ اول، ۱۴۱۶ هـ.ق، جلد ۱، صفحه ۳۹۹، نشر دارصادر، بیروت، ۱۴۱۴ هـ

بهمنی سعید، شبهه چیست، مجله اینترنتی راسخون

پیترسون میکائیل، عقلگرایی و ایمان دینی، فصلنامه نقد و نظر، پژوهش گاه علوم و فرهنگ اسلامی، سال اول، شماره سوم و چهارم، تابستان و پاییز ۱۳۷۴ هـ.ش

خاتمی احمد، فرهنگ علم کلام

رفیعی ناصر، ضرورت شناخت شبهه و آشنایی با شیوه‌های مؤثر در پاسخ‌گویی

زرکشی محمد بن بهادر، البرهان فی علوم القرآن (باحاشیه)

سیوطی عبدالرحمان بن ابی بکر، الاتقان فی علوم القرآن

شیرازی صدرالدین محمد بن ابراهیم، الحاشیه علی الهیات الشفاء، قم، بیدار، بیتا

شیرازی قطب الدین، شرح کلمه الاشراق

صفایی بوشهری غلامعلی، بداءة النّحو، قم، مدیریه العامه للحوزه العلمیه، چاپ اول، ۱۳۸۶ هـ.ش

کدخدایی محمدرضا، بایسته‌های شبهه‌پژوهی و شبهه‌شناسی

محمدی، اصول و روش‌های پاسخ‌گویی به شبهات دینی از منظر معصومان(ع)، پژوهشکده فرهنگ و معارف قرآن دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، ۱۳۹۶ هـ.ش

مظفر محمدرضا، المنطق

معین محمد، فرهنگ فارسی

.شیخو لوئیس، المنجد (مترجم: محمد بندرریگی)

- MOH | Updates on 2019 Novel Coronavirus (2019-nCoV) Local Situation. Retrieved 2020-02-11
- Novel Coronavirus (2019-nCoV). Centers for Disease Control and Prevention. 11 February 2020. Retrieved 18 February 2020
- Report 4: Severity of 2019-novel coronavirus (nCoV) (PDF). Archived
- Symptoms of Coronavirus. Centers for Disease Control and Prevention. 13 May 2020. Archived from the original on 14 July 2020. Retrieved 14 July 2020
- Symptoms of Novel Coronavirus (2019-nCoV) | CDC. 2020-02-10. Archived from the original on 30 January 2020. Retrieved 2020-02-11
- Coronavirus disease 2019 (COVID-19)—Symptoms and causes. Mayo Clinic. Retrieved 2020-04-14
- Gorbalenya, Alexander E. (2020-02-11). Severe acute respiratory syndrome-related coronavirus – The species and its viruses, a statement of the Coronavirus Study Group bioRxiv: 2020.02.07.937862. doi:10.1101/2020.02.07.937862. Archived from the original on 11 February 2020. Retrieved 11 February 2020
- Hui DS, I Azhar E, Madani TA, Ntoumi F, Kock R, Dar O, Ippolito G, Mchugh TD, Memish ZA, Drosten C, Zumla A, Petersen E. The continuing 2019-nCoV epidemic threat of novel coronaviruses to global health – The latest 2019 novel coronavirus outbreak in Wuhan, China. Int J Infect Dis. 2020 Jan 14; 91:264–266. doi:10.1016
- Novel Coronavirus (2019-nCoV): situation report, 22(Report). World Health Organization. February 11, 2020

بهمنی، اکبر، "بحران هویت و هویت دینی"، پیک نور، ۱۳۷۸.

پایگاه اطلاع رسانی دفتر آیت الله مصباح یزدی، www.mesbahyazdi.ir.

پایگاه اطلاع رسانی اسراء، <http://javadi.esra.ir>.

تفسیر المیزان.

پایگاه اطلاع رسانی دفتر مقام معظم رهبری، www.farsi.khamenei.ir.

دراز، محمد عبدالله، "مدخلی به کاوش در تاریخ ادیان"، سید محمدباقر حجتی، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، چاپ دوم، ۱۳۷۷.

سایت خبرگزاری بی‌بی‌سی فارسی، <https://www.bbc.com/persian/blog>.

سایت خبرگزاری مهری، <https://www.mehrnews.com>.

مجموعه آثار شهید مطهری، انتشارات صدرا.

مرکز افکار سنجی دانشجویان ایران (ایسپا) <http://www.ispa.ir>.

<https://avapress.com/fa/162758>

<https://www.dana.ir/news/1594336>

<https://ensani.ir>

<https://www.eshia.ir>

<https://www.hawzahnews.com/news>

<https://wikifeqh.ir>

<https://makarem.ir/main.aspx?typeinfo=25&lid=0&catid=22801&mid=315960>–

<http://kms.bou.ac.ir/thesis>–

<http://thaqalain.ir>

<https://makarem.ir/main.aspx?typeinfo=25&lid=0&catid=22801&mid=315960>–

<http://kms.bou.ac.ir/thesis>

خویی، ابوالقاسم؛ مصباح الفقاهاه، قم: مکتبه الداوری، چاپ اول، ج ۱

امام خمینی، طلب و اراده، ص ۹۱

اعتقادات صدق، ترجمه سید محمدعلی بن سید محمد الحسنی، ص ۲۰

حلی، علی اصغر، تاریخ علم کلام در ایران و جهان اسلام، اساطیر، ص ۵۰

سایت اسلام کوئست نت

اصفهانی راغب، المکتبه الرضویه بی تا ص ۳۲۵

سعیدی مهر محمد، آموزه های کلام اسلامی ص ۳۲۶ و ص ۳۲۷

معجم المقامیس اللغه ابن فارس ج ۴ ص ۲۴۶

مقاله شرور از دیدگاه حکما موسوی پناه مسلم

مطهری مرتضی، عدل الهی حکمت ۱۳۵۷ ص ۴۱۵

www.mehrnews.com

جعفریات، تهران چاپ اول، بی تا

مستند دور اما نزدیک پخش شده از صدا و سیما جمهوری اسلامی

نهج البلاغه

اصول مذهب شیعه ج ۲ ص ۹۴۲

تفسیر قمی ج ۱ ص ۳۱۰

بحار الانوار مجلسی ج ۳ ص ۲۹۷

بدایه المعارف الالهیه ج ۱ ص ۲۰۲

رساله استجابت دعا ابوالحسن جلوه

وسائل الشیعه شیخ حرعاملی

توسل در قرآن، سبیکا میتانی

پاسخ به شبهات توسل، سیدهاشم حسینی

سایت نورمگز

سایت حسین انصاریان

سایت فقاہت

سایت ویکی شیعه

سایت ویکی گدیا

سایت باقرالعلوم